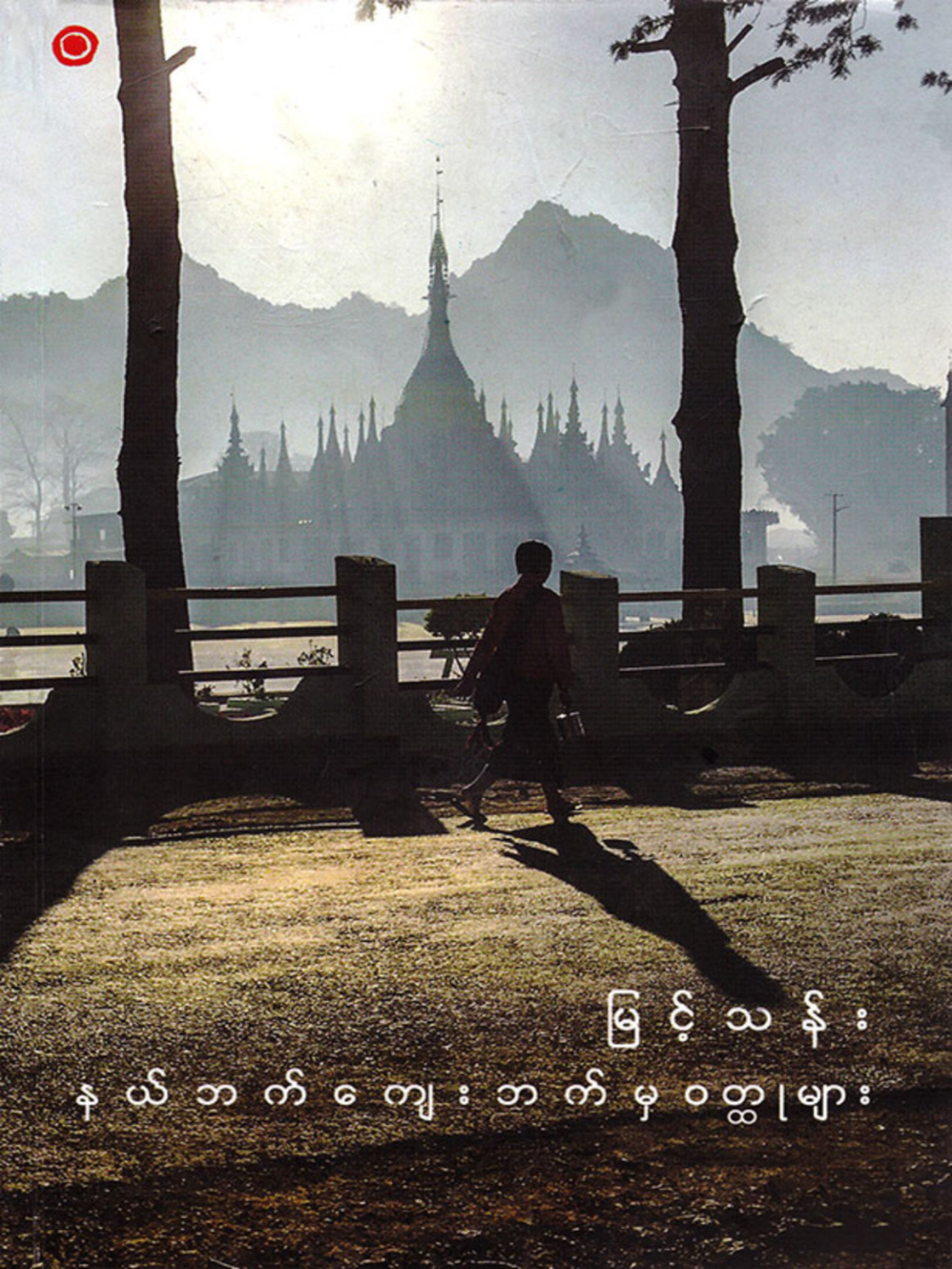

မြင့်သန်း :

နယ်တက်ကျေး : တက်မှဝတ္ထုများ :

အမှတ်တရ စကား

၁။

တလောက ကျွန်တော် ရန်ကုန်သို့ရောက်သွားရာ မုံရွေး ဆရာတာ
က ... 'ကိုမြင့်သန်းက သူ့ဝတ္ထုတိုတွေကို စုပြီး ထုတ်မလို့ တဲ့ ။ အဲဒီမှာ
ဆရာနဲ့ ကျွန်တော်က တစ်ခုခု ရေးပေးပါလို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်
တော့ ရေးနေပြီ။ ဆရာလည်း ရေးတော့' ဟု ပြောပါသည် ။ ထိုအခါ ကျွ
န်တော်က 'ကျွန်တော်အခု ရန်ကုန် ဆင်းလာတာ မျက်စိခွဲဖို့ လာတာပါ။
မျက်စိက အတော့်ကို ဒုက္ခပေးနေတယ်။ စာရေး စာဖတ် မလုပ်နိုင်တာ
အတော်ကြာသွားပြီ။ မျက်စိခွဲပြီးတော့မှ ပဲ ရေးရတော့မှာ ပဲ။ ကိုမြင့်သ
န်း ဖုန်းဆက်ရင်လည်း အကျိုးအကြောင်း ပြောပြလိုက်ပါ' ဟု ပြောခဲ့ပါ
သည် ။

၂။

မျက်စိခွဲပြီး၍ တစ်လပြည့်သောအခါ ခွဲပြီး မျက်စိအခြေအနေကို ဆ
ရာဝန်အား ပြရန် ကျွန်တော် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရပြန်ပါသည် ။ ရန်ကုန်
ရောက်သခိုက် ကြာသပတေးနှင့် တိုက်ဆိုင်နေသဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသို
လ် ပရဂုဏ်အတွင်း ကံ့ကော်ရိပ်၌ ဆုံလေ့ရှိကြသော ကြာသပတေး စာ

ပေဝိုင်းသို့ ရောက်သွားခဲ့ရာ ကြာသပတေး စာပေဝိုင်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော ကိုမိုးဝေးက 'ဦးမြင့်သန်း ဝတ္ထုတိုစာအုပ်အတွက် ဆရာ တစ်ခုခု ရေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ ရေးပြီးပြီလား' ဟု မေးပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က 'အခု စာဖတ်လို့ ရပါပြီ။ စာရေးလို့ လည်း ရပါပြီ။ ပြည်ကို ပြန်ရောက်တာနဲ့ တစ်ခုခုရေးပြီး ကိုမိုးဝေးဆီ ပို့ပေးပါ့မယ်' ဟု ပြောခဲ့ရပါသည်။ ။

၃။

ကျွန်တော်နှင့် ကိုမြင့်သန်းတို့ သည် ၁၉၇၂ ခုနှစ်လောက်မှ စ၍ ရင်းနှီးခင်မင်ခဲ့ကြပါသည်။ ။

ကျွန်တော်သည် ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ၅ နှစ်နီးပါး ဒဿနိကဗေဒနည်းပြဆရာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ပုသိမ် ဒီဂရီကောလိပ် (ယခု ပုသိမ်တက္ကသိုလ်) မှ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် (ယခု ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်) သို့ ပြောင်းရွှေ့ခွင့်ရသဖြင့် ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းကို တက်ပါသည်။ ။ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းသို့ တက်သောအခါ ကိုမြင့်သန်းနှင့် ဆုံရပါတော့သည်။ ။

မဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်စဉ်ကပင် ကိုမြင့်သန်းသည် စာခံရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော် သတိပြုမိပါသည်။ ။ ဒဿနိကဗေဒနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖတ်သင့်ဖတ်ထိုက်သော စာအုပ် အတော်များများကိုလည်း ဖတ်ထားပြီးသူ ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိပါသည်။ ။ ထိုသို့ ဖတ်နိုင်ရန်လည်း အင်္ဂလိပ်စာ အခြေခံကောင်းကို ရထားသူဖြစ်ကြောင်း

ကိုလည်း သတိပြုမိပါသည်။ ။

ထို့ပြင် ကိုမြင့်သန်းသည် လွတ်လပ်မှုကို မြတ်နိုးသူဖြစ်ကြောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်တတ်သူ ဖြစ်ကြောင်း သီးခြား လူသား၏ ဘဝ၊ သီးခြားလူသား၏ ခံစားမှုကို အလေးထားသူ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သတိပြုမိပါသည်။ ။ တစ်ခါသော် ကိုမြင့်သန်းသည် မဟာဝိဇ္ဇာတန်း အတူတက်နေသူ သူငယ်ချင်းကိုကျော်စိန်၏ အော်တိုစာအုပ်တွင် 'Try to be an atheist.' ဟု ရေးခဲ့လေသည်။ ။ ကိုမြင့်သန်း ထိုသို့ရေးသည် ကို ကထိက ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်ဆက်ရီ ကြားသိသောအခါ ကျွန်တော့်ကို သူ့ရုံးခန်းသို့ ခေါ်၍ 'မောင်မြဝင်းရယ်၊ မောင်မြင့်သန်းတစ်ယောက် atheist ဖြစ်နေပြီလား' ဟု မေးပါသည်။ ။ ထိုအခါ ကျွန်တော် က 'ကိုမြင့်သန်းက လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်တတ်ပါတယ်။ သူ့ကို ချုပ်နှောင်မယ့် အတွေးအခေါ် အယူအဆတွေကို လက်မခံတတ်ပါဘူး။ သူ အခုလို ရေးတာ သူ့သူငယ်ချင်း ကိုကျော်စိန်ကို လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်စေချင်လို့ ဖြစ်မှာ ပါ' ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် ကိုမြင့်သန်းအား ထိုအကြောင်းကို ပြောပြသောအခါ ကိုမြင့်သန်းက 'ကျွန်တော့်ကို ဆရာမကြီးခေါ်ရင် ဦးမြဝင်းလည်း လိုက်ခဲ့ပါဦး' ဟု ပြောပါသည်။ ။

မဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်၍ နှစ်ဝက်သို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့သည် Term Paper ရေးကြရပါသည်။ ။ ထိုစဉ်က မဟာဝိဇ္ဇာတန်းတွင် ကထိက ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်ဆက်ရီက Japanese Philosophy သင်ကြား ပို့ချနေလေရာ ကျွန်တော်သည် Japanese Philosophy သင်ရိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော Zen Buddhism အကြောင်းကို Term Paper ရေးပါသည်။ ။ ထိုသို့ ရေးနေစဉ် တစ်နေ့တွင် ကိုမြင့်သန်းက ခေါ်သဖြင့် သူ့အိမ်သို့ လိုက်သွားခဲ့ရာ ကိုမြင့်သန်း၏ စာကြည့်ခန်းတွင် Zen Bud

dhism နှင့် စပ်လျဉ်းသော စာအုပ် အတော်များများကို တွေ့ရသည်။ ။ ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးသော စာအုပ်များ လည်း ပါပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် စာအုပ်ပုံထဲမှ Daisetz T. Suzuki ရေးသော Zen and Japanese Culture စာအုပ်ကို ဆွဲယူပြီး ကြည့်လိုက်ပါသည်။ ။ ထိုအခါ ကိုမြင့်သန်းက 'Zen က အတော်ကျယ်ပြန့်တယ်ဗျ။ ဂျပန် ယဉ်ကျေးမှုမှာ Zen မရောက်တဲ့ နေရာရယ်လို့ ရှိမယ် မထင်ဘူး။ ယုတ်စွအဆုံး လက်ဖက်ရည်ကြမ်းသောက်တဲ့ နေရာမှာ တောင် Zen ရောက်နေတယ်။ အခု ဆရာဦးမြဝင်း ကြည့်တဲ့ စာအုပ်ထဲမှာ Zen and the art of tea ဆိုတာ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေလည်း လက်ဖက်ရည်ကြမ်း သောက်ကြတယ်။ လက်ဖက်ရည်ကြမ်း ဝိုင်းဖွဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်ကြမ်း သောက်တာနဲ့ ဂျပန်တွေ လက်ဖက်ရည်ကြမ်း သောက်တာ ဘယ်လိုကွာသလဲဆိုတာ သုတေသနပြုဖို့ ကောင်းတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီစာအုပ်ထဲမှာ The Love of Nature ဆိုတာလည်း ပါတယ်။ ဂျပန်တွေက ဖူဂျီယာမာကို အကြောင်းပြုပြီး သဘာဝကို ချစ်မြတ်နိုးကြတယ်။ ဆရာဦးမြဝင်းတို့ လည်း ပုပ္ပားတောင်ကို အကြောင်းပြုပြီး သဘာဝကို ချစ်မြတ်နိုးကြမှာ ပါ။ သုတေသနပြုဖို့ ကောင်းတယ်' ဟု ပြောပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် ကိုမြင့်သန်း ပြောပြသည် ကို နားထောင်ရင်း ကိုမြင့်သန်း တစ်ယောက် ဘယ်အချိန်ကများ Zen and Japanese Culture စာအုပ်ကြီးကို ဖတ်ထားပါလိမ့်ဟု တွေးနေမိပါသည်။ ။

သည် ။ တကယ်တော့ ကိုမြင့်သန်းသည် ကျွန်တော် စောစောက ပြောခဲ့သလို လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်တတ်သူ ဖြစ်ပါသည် ။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် လိုအပ်ချက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ကျမ်းတင်သွင်းရသောအခါ ကိုမြင့်သန်းက 'သေခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း' အမည်ရှိသော ကျမ်းကို တင်သွင်းခဲ့ပါသည် ။ ထိုကျမ်း၏ အမည်ကို ကြည့်၍ ကိုမြင့်သန်းသည် အစွန်းရောက်သွားပြီ။ Existentialism ကို လေ့လာရာမှာ Existentialism အယူအဆတွေထဲ နစ်မွန်းသွားပြီဟု ဆိုကြပါသည် ။ ဆရာ၊ ဆရာမ အတော်များများကလည်း ထိုသို့ ထင်ခဲ့ကြပါသည် ။ ကိုမြင့်သန်းသည် ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သူကိုယ်တိုင် ဘာသာပြန်၊ သူကိုယ်တိုင် မှတ်ချက်ရေး၊ သူကိုယ်တိုင် တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သော 'ယောနိ - ပေါလ် ဆာ(ရ)ထာ လက်ရွေးစင်' စာအုပ် အမှာ စာ၌ ရှင်းပြထားခဲ့ပါသည် ။

စင်စစ်အားဖြင့် 'သေခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း' ဟု ဆိုရာ၌ ကိုမြင့်သန်းဆိုလိုသည် မှာ သေခြင်းတရားကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရန် ဖြစ်ပါသည် ။ ၁၉၇၄ တွင် ဒဿနိကဗေဒအသင်းက ထုတ်ဝေခဲ့သော ဒဿနစာစဉ် အတွဲ ၁ ၊ အမှတ် ၂ တွင် ကိုမြင့်သန်း၏ 'သေခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း' ဆောင်းပါး ပါခဲ့လေသည် ။ ထိုဆောင်းပါး၌ ကိုမြင့်သန်းက ဤသို့ ရေးခဲ့လေသည် ။

‘သေဆုံးရခြင်း ဆိုသည် ကို ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့နေ၍ မရပါ။ သေခြင်းတရားကို မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်ကာ မွေ့လျော်ကြည့်ဖို့ ကြိုးစားကြရပါလိမ့်မည်။ ဘာသာရေးရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင်လည်း သေခြင်းအားကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်နေ၍ မရကြောင်း တွေ့ရပါမည်။ စင်စစ် သေခြင်းဆိုသည် ချစ်စရာတစ်ခုသာ ဖြစ်သည် ။ အနောက်တိုင်း ဘာသာရေးအရ ဆိုလျှင် 'ရှင် ပြန်ထမြောက်ခြင်း' ကို မယုံမကြည် ဖြစ်သူများ သာလျှင် သေခြင်းကို အကောင်းတစ်ခုအဖြစ် မမြင်နိုင်ကြပေ။ ရှင်ပြန်ထမြောက်ခြင်းအား ယုံကြည်မှု၌ သေခြင်းကို စစ်မှန်မှုတစ်ခုအဖြစ်

စ် လက်ခံထားပါသည်။ ။ တစ်နေ့သောအခါတွင် ထာဝရဘုရားသခင်၏ ရှေ့၌ အဆုံးအဖြတ် ခံယူကြရန် သေခြင်းမှ ပြန်လည်ကာ ရှင်ပြန်ထမြောက်ကြရပေမည်။ သို့အတွက် လူအများ ၏ မျက်မှောက်ဘဝ၌ သေရမည့် အဖြစ်သည် အဆိုးမြင်ရှုထောင့်မှ ရှုမြင်ကာ နေရန် မသင့်ချေ။ အရှေ့တိုင်း၏ မဏ္ဍိုင် ဘာသာရေး၌ တွေ့ရသော နိဗ္ဗာန်သည် သေခြင်း၏ အခြား တစ်ဖက်၌ တည်၏။ ယခု ဖြစ်တည်၍ နေသော လူသား၏ ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံကို ရနိုင်သော်လည်း ယင်းသဘောမှာ အကြွင်းရှိသော သဘော ဖြစ်သည် ။ ရုပ်ခန္ဓာသည် အကြွင်းရှိနေသေးသည် ။ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်ကင်းသည့် ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့သော နိဗ္ဗာန်ကား သေခြင်း၏ အခြား မဲ့သောအဖြစ်၌ တည်၏။ နိဗ္ဗာန်၌ သေဆုံးရခြင်းအဖြစ်လည်း ကင်း၏။ သို့အတွက် သေခြင်း ကင်းရာသို့ သွားလိုသည် ရှိသော် သေဆုံးရခြင်းအဖြစ်ကို ရှုမြင်ကာ ဖြတ်သန်းသွားလာရန် ဝန်မလေးသင့်ပေ။

သို့ဖြစ်လျှင် သေခြင်းသည် မုန်းတီး ကြောက်ရွံ့နေစရာ မဟုတ်။ ပူပင်နေစရာ မဟုတ်။ သေခြင်းတရားကို ရှုမြင်ကြရသည် မှာ ပျော်စရာတစ်ခုပင် ဖြစ်သည် ။ မအိုချင်၍ မဖြစ်သော၊ မနာချင်၍ မဖြစ်သော၊ မသေချင်၍ မဖြစ်သော လူသား၏ အတ္တဘဝကို အနီးစပ်ဆုံး လေ့လာနိုင်သည် မှာ လည်း သေခြင်း၏ မျက်နှာစာပင် ဖြစ်ပါသည်။’

စင်စစ် သေဆုံးရခြင်း အဖြစ်သည် မွေ့လျော်ဖွယ်ပါတကား။ ဤသည် မှာ ‘သေခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း’ အမည်ရှိ ဆောင်းပါးလာ ကိုမြင့်သန်း၏ ရေးသားချက်ကို စာဖတ်သူတို့ လေ့လာနိုင်ကြစေရန် အမြည်းသ

ဘော တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

၅။

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးလောက၌ အပြောင်းအလဲ တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုအပြောင်းအလဲမှာ အခြားမဟုတ်။ ဒေသကောလိပ်များ ဖွင့်လှစ်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းပြုနေဆဲမှာ ရေနံချောင်းမြို့၊ ရေနံချောင်း ဒေသကောလိပ်သို့ ထွက်ခဲ့ရပါသည်။ ။ ကိုမြင့်သန်းလည်း နိုင်ငံခြားသို့ ထွက်သွားသည် ဟု ကြားရပါသည်။ ။

ကိုမြင့်သန်းသည် နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်သွားသော် သွားသော်လည်း သူ တက်ရောက်ခဲ့သည့် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ တက္ကသိုလ်ကြီးကို မမေ့ပါ။ သူ့အပေါင်းအသင်းများကိုလည်း မမေ့ပါ။ အပေါင်းအသင်းများ ဆီသို့ မကြာမကြာ စာရေးပါသည်။ ။ မကြာမကြာလည်း ဖုန်းဆက်ပါသည်။ ။ စာရေးသောအခါ၌ ဖြစ်စေ၊ ဖုန်းဆက်သောအခါ၌ ဖြစ်စေ 'နေကောင်းအောင် နေပါ' ဟု အဆုံးသတ်လေ့ ရှိသည်။ ။

နောက် သိရသည် မှာ ကိုမြင့်သန်းသည် သူ ရောက်နေသော ဩစတြေးလျနိုင်ငံရှိ ဆစ်ဒနီတက္ကသိုလ်နှင့် ဆစ်ဒနီအနောက်ဘက် တက္ကသိုလ်များ တက်ရောက်၍ ပညာ ဆက်လက်ဆည်းပူးနေသည် ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ကိုမြင့်သန်းသည် ထိုတက္ကသိုလ်များ တက်ရောက်ရင်း ကလောင် စွဲကိုင်လာပါသည်။ ။ ဆောင်းပါးများ ရေးလာပါသည်။ ။ ဆောင်းပါးများ ထဲတွင် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ လည်း ပါပါသည်။ ။ ကိုမြင့်သန်း၏ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ သည် စူးရှလှသည် ဟု အများက မှတ်ချ

ကံပြုကြပါသည်။ ။ ကိုမြင့်သန်းက ဝေဖန်ရေးကို အတတ်ပညာတစ်ရပ် ဟု မြင်ပါသည်။ ။ ဆောင်းပါးတစ်စောင်ကို ဝေဖန်သည် ဖြစ်စေ၊ ကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို ဝေဖန်သည် ဖြစ်စေ ပေါ့ပေါ့တန်တန် မဝေဖန်ဘဲ ဝေဖန်ရေး အတတ်ပညာ နှုန်းစံများ ဖြင့် ဝေဖန်သင့်သည် ဟု ကိုမြင့်သန်းက ယူဆ ခဲ့ပါသည်။ ။

ကျွန်တော်သည် ကိုမြင့်သန်း ရန်ကုန်ကို ပြန်လာသခိုက် ကိုမြင့်သန်း နှင့် ဆုံရသောအခါ 'ဝေဖန်စာတွေလည်း ရေးပါ။ တစ်ချိန်က ပါမောက္ခ ဆရာကြီး ဦးခင်မောင်ဒင် ပြောခဲ့သလို ဒဿနိကဗေဒအတွက် လိုအပ် တဲ့ စာတွေကိုလည်း ဘာသာပြန်ပါ' ဟု တိုက်တွန်းတတ်ပါသည်။ ။ 'ဘာ သာပြန်တဲ့ အခါမှာ လည်း ဒဿနကျမ်းတွေကိုချည်း ဘာသာမပြန်ပါနဲ့ ဗျာ။ အပြင် စာဖတ်တွေလည်း စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ကြမည့် ဝတ္ထုတို့ ၊ က ဗျာတို့ ကို ဘာသာပြန်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်တွေမှာ Existentialism ကို သင်ကြား ပို့ချနေကြသော်လည်း Existentialism နဲ့ ပတ်သက် တဲ့ စာတွေကို ဖတ်ခွင့်မသာကြဘူး။ အဲဒီတော့ က(ဖ)ကာတို့ ၊ အလ်ဘတ်ကမူးတို့ ၊ ဆာ(ရ)ထာတို့ ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်ပါ' မေတ္တာရပ်ခံ ခဲ့ပါသည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ကိုမြင့်သန်းသည် က(ဖ)ကာ၊ အလ်ဘတ်ကမူး၊ ဆာ(ရ)ထာတို့ ၏ ဝတ္ထုများကို ကိုယ်တိုင် မှတ်ချက်ရေး၊ ကိုယ်တိုင် တည်းဖြတ်၍ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါသည်။ ။ ဒဿနိကဗေဒအတွက် ကြီးမားသော ထည့်ဝင်မှုတစ်ရပ်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဤသို့ဆိုလျှင် ကိုမြင့်သန်းသည် ဒဿနိကဗေဒအတွက် လိုအပ်သော စာများကို ဘာသာပြန်ရင်း ဝတ္ထုတိုများကိုလည်း ရေးလာခဲ့ပါသ

ည် ။ ကိုမြင့်သန်း၏ ဝတ္ထုတို အတော်များများ တွင် မြန်မာ့သဘာဝ၊ မြန်မာ့ဓလေ့၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတို့ က အရိပ်ထိုး နေတတ်ပါသည် ။

စာဖတ်သူတစ်ဦးကမူ 'ကိုမြင့်သန်းက နိုင်ငံရပ်ခြားမှာ လည်း နေသေးရဲ့ ။ မြန်မာ့ဓလေ့၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကိုတော့ အတော် ပိုင်နိုင်တယ်ဗျ။ ဘုန်းကြီးကျောင်း ဓလေ့ကို ရေးပြီဆိုရင် ကျက်သရေခန်းကနေ ကုဋီအထိ မြင်ယောင်ယောင် ဖြစ်လာအောင် ရေးတတ်သဗျ' ဟု ပြောပါသည် ။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က ကိုမြင့်သန်းရဲ့ စာအုပ်တွေထဲမှာ သူ့ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း ပါပါတယ်။ အဲဒီဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်းကို ဖတ်ကြည့်ရင် ကိုမြင့်သန်း ငယ်စဉ်က ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေမှာ မွေ့လျော်ခဲ့တာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မွေ့လျော်ခဲ့လို့ လည်း ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာတွေဟာ သူ့ရင်ထဲမှာ ကိန်းနေမှာ ပေါ့။ နောက် ကိုမြင့်သန်းဟာ မြန်မာမှု၊ မြန်မာစာပေမှာ အင်မတန်နဲ့စပ်တဲ့ ဆရာကြီးတွေထဲမှာ လည်း ပညာသင်ယူခဲ့တယ်။ အဲဒီဆရာကြီးတွေထဲ ဆရာကြီးသျှင်သန်းမေလည်း ပါတယ်။ ဆရာကြီးသျှင်သန်းမေဟာ ကဗျာ ဖွဲ့ဆိုမှုမှာ အင်မတန် နိုင်နင်းတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကိုမြင့်သန်းဟာ မြန်မာ့ဓလေ့၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတို့ ကို မြင်ယောင်ယောင် ဖြစ်လာအောင် ရေးနိုင်တာပါ'ဟု ပြောခဲ့ပါသည် ။

အခြား စာဖတ်သူတစ်ဦးကမူ 'ကျွန်တော်တော့ 'ရောရောယောင်ယောင် မောင်ဘမောင်နှင့် ရပ်ထဲရွာထဲက ဝတ္ထုများ ' စာအုပ်ထဲမှာ ပါတဲ့ 'ပြန်ချင်ပြီ ညီမောင်လှရဲ့ ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကို သိပ်ကြိုက်တယ်။ အဲဒီဝတ္ထုဟာ Existentialism ကို နားလည်အောင် ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုလို့ ထင်မိတယ်။ ကိုယ် ရှိနေတာကလေးကလည်း အရေးကြီးတယ်။ ကိုယ် ရှိနေတော့ ကိုယ်ကပဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။ ကိုယ်ကပဲ ပစ်ချခံထားရသလို နေနေ ကိုယ် ရှိနေဖို့ က လိုနေတယ်လို့ ကိုမြင့်သန်းက ရေးထားတယ်။

အဲဒါ Existentialism အကြောင်းကို ရေးထားတာလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်' ဟု ပြောပါသည်။ ။

အခြား စာဖတ်သူတစ်ဦးကလည်း ကိုမြင့်သန်းက စကားပြော ကောင်းတဲ့ သူဗျ။ သူ ပြောတဲ့ အကြောင်းအရာတွေက ကျွန်တော်တို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ မြင်နေကျ၊ တွေ့နေကျ အကြောင်းအရာတွေဗျ။ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို ပြောပြရင်း ကိုမြင့်သန်းက ကျွန်တော်တို့ ကို စဉ်းစားစရာ ပေးသွားသဗျ။ သူ့အရေးအသားက ကျွန်တော်တို့ ကို အဲဒီ စဉ်းစားစရာ ဆီ ရောက်အောင် ခေါ်မှန်းမသိ ခေါ်သွားသဗျ။ သူ့စာတွေ ဖတ်ခါစမှာတော့ သူ့အရေးအသားကို သည်းခံပြီး ဖတ်ရတယ်။ နောက်တော့ အလေ့အကျင့်ရသွားသလား၊ ကြိုက်သွားတာလား မပြောတတ်ဘူး။ ကိုမြင့်သန်း ရေးတာ တွေရင် ဖတ်ချင်စိတ် ပေါ်လာတော့တာပဲ' ဟု ပြောပါသည်။ ။

ထိုအခါ ကျွန်တော်က 'ကိုမြင့်သန်းမှာ ပြောစရာတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ အစမှာ တော့ အဲဒီ ပြောစရာတွေကို ဘယ်လိုပြောရမလဲဆိုတာ အတော် ရှာကြံခဲ့ရပုံပေါ်တယ်။ အတော် စမ်းသပ်ခဲ့ရပုံ ပေါ်တယ်။ အခုတော့ ကိုမြင့်သန်းအနေနဲ့ အဲဒီ ပြောစရာတွေကို ဘယ်လိုပြောရမယ်ဆိုတာ ပြောပြပုံ၊ ပြောပြနည်းတွေကို တွေ့သွားပြီ။ အဲဒီ ပြောပြပုံ၊ ပြောပြနည်းဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာပေလောကမှာ နေရာတစ်ခု ရနေပြီ' ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ ။

ထိုအခါ ထိုစာဖတ်သူက 'ဆရာပြောတာ ကျွန်တော် လက်ခံပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကိုမြင့်သန်းရဲ့ အရေးအသားဟာ မြန်မာ စာပေလောကမှာ နေရာတစ်ခု ရနေပါပြီ' ဟု ပြောပါသည်။ ။

၆။

ကိုမြင့်သန်းရေ ...

ကိုမြင့်သန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောစရာတွေ အများကြီး ရှိနေပါသေး
တယ်။ ပြောခွင့်သာသလောက် ပြောခဲ့ပါပြီ။

ကိုမြင့်သန်း နေကောင်းအောင် နေပါ။

မြိုင် (ဒသန)
၂၀၊ ၁၀၊ ၂၀၁၆။

အမှာ စာ

(ကို) မြင့်သန်း၊ ပါရမီရှိသူ၊ မြန်မာချစ်သူ

ကျွန်တော့် အရေးအသားကလေးတွေ စုပေါင်းပြီး မိုးဝေးက စာအုပ် ထုတ်မလို့ တဲ့ ။ ခင်ဗျားနဲ့ ရိုက်တာကြီးတို့ အမှာ စာ ရေးပေးကြပါလို့ ကို မြင့်သန်းက ဖုန်းဆက်ပြီး ပြောတယ်။ သြ ... ခင်ဗျားကတော့ ကျုပ်တို့ အမှာ ရေးမှ လူသူလေးပါး သိကြမှာ ကိုးလို့ ကျွန်တော်က ပြန်ပြော တော့ သဘောကျပြီး တဟဲဟဲ ရယ်တယ်။ ကဗျာဆရာတွေကတော့ ခင် ဗျားကို အသည်းစွဲပဲ။ ခင်ဗျားဝတ္ထုတွေတင် မကဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ တခြား အရေးအသားလည်း ပါမယ် ထင်တယ်။ မောင်ဒေးရဲ့ မင်္ဂလာဇည့်ခံပွဲည မှာ တွေ့ပြီး ပြောဖြစ်ကြတော့ သူတို့ က အတော့်ကို နှစ်သက်ကြတာကိုး လို့ ကျွန်တော်က ထပ်ပြောတယ်။ ဟုတ်လို့ လားလို့ ကိုမြင့်သန်းက ပြန်ပြောတယ်။

အမှာ စာရေးဖို့ သူ (ကိုမြင့်သန်း) ရဲ့ စာအုပ်လေးတွေကို ကျွန်တော် ပြန်ဖတ်ကြည့်တယ်။ စတိုင်သစ်၊ ချင်းတွင်းမှာ ပါလို့ ဖတ်ပြီးတာတွေ ဖြတ်သော်လည်း ခုလည်း ဖတ်လို့ ကောင်းတုန်းပဲ။ ဖတ်လို့ ကောင်းတယ် ဆိုတာ အရသာတွေတယ်။ ငြီးမသွားဘူးလို့ ဆိုလိုတာ။ သြ ... သူက စကားလုံးတွေကို သုံးစွဲတဲ့ နေရာမှာ နေထားတကျပါကလား။ အလော တော်ကလေး၊ အနေတော်ကလေးပါကလား။ ဒါကြောင့် ထင်ပါရဲ့ ။ တောင်ရွာက မောင်တာလို့ ဖတ်ရတိုင်း ပြုံးမိတယ်။ မူလတန်း ကျောင်း

ဆရာကြီး ဆရာမြတော့ ဘယ်လိုရှိမလဲ မပြောတတ်ဘူး။

ဆရာမြရော၊ မောင်တာရောဟာ တောသားအစစ်တွေ၊ ရေတစ်စက်မှ မရောတဲ့ သူတွေ။ ရေမရောတဲ့ တောသားတွေဖြစ်တဲ့ အားလျော်စွာ ဘုန်းတော်ကြီး၊ ဦးဇင်း၊ ကပ္ပိယ၊ ကာလသားခေါင်း၊ တံတားထိပ် ကားဆိပ် ... အဲဒါတွေသိသပေါ့။ သို့သော် အဲဒါတွေကို ဖော်ရာမှာ ကျွန်တော့်ထက် ကိုမြင့်သန်းက ပိုပိုင်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ရိုက်တာကြီး ဦးမြဝင်းဟာလည်း တောအကြောင်း ကဗျာဖွဲ့ရာမှာ ပိုင်လို့ ၊ ကျွန်တော်တို့ ထက်လို့ မဆိုဘဲ ကျွန်တော့်ထက်လို့ ဆိုတာပါ။ 'ဖော်' တဲ့ နေရာမှာ ပိုင်တယ်။ သူလို ဘယ်သူ ရေးတတ်မလဲ။ အညာက ရွာ၊ ရွာက ရွာသားတွေ၊ ရွာသူတွေ ပြောကြဆိုကြတာ၊ လုပ်ကြကိုင်ကြတာဟာ ကျွန်တော့်ဆီတော့ ရောက်တယ်။ ကဗျာဆရာတွေ ဆီကိုလည်း ရောက်တယ်။ 'ရွာ၏ အခြားတစ်ဖက်က ချောင်းရေ နောက်ကျိရသည့် အကြောင်း' ကို ဖတ်ကြည့်သောသူ မည်သူမဆိုဆီလည်း ရောက်မယ်။ လွန်လွန်ကဲကဲ ပြောတယ်ရယ်လို့ မဟုတ်ဘူး ထင်ပါတယ်။ ကိုမြင့်သန်းဟာ ဝတ္ထုရေးရာမှာ ပါရမီရှိသူ ဖြစ်မယ်။

သူနဲ့ သန်းသန်းရည်ဟာ ဝေးတစ်မြေက ဆစ်ဒနီ တောင်ပြာပေါ်မှာ နေတယ်။ ဆစ်ဒနီ တောင်ပြာကြီးပေါ်မှာ နေပေတဲ့ ရေတိမ်ကန်ရွာသူကြီးတူမောင်မူ၊ ကာလသားခေါင်း သောင်းစိန်၊ တိုက်အုပ်ကိုယ်တော် ဗိုလ်ဉာဏ်စသည် ဖြင့် စိတ်ကူးကွန့်မြူးတယ်။ ကိုမြင့်သန်းဟာ ငယ်ငယ်က မန္တလေးဆူးခါးကျောင်းမှာ နွေကျောင်းပိတ် နေရတယ်ဆိုပေတဲ့ ခုထိအောင် မှတ်ဉာဏ်ထဲမှာ ဒါတွေကို ဘယ်လို သိမ်းဆည်းထားသလဲ။ မြန်မာပြည်နဲ့ ဝေးတာ ကြာပြီပဲ။ သို့သော် မြန်မာပြည်ကြီးက သူ့အထဲထဲမှာ ရှိနေတုန်းကိုး။ လွမ်းလို့ ပဲပေါ့။ ဒါနဲ့ ပဲ အတိတ်ဆီ အတွေးကြော ဆက်နိုင်တာ။ သူ့မှာ မြန်မာတောရွာကို နှစ်လိုတဲ့ စိတ်လည်း ရှိသကိုး။ မန

စံလိုရင် မတည်ရှိနိုင်။

သို့သော် တလောတုန်းက ကျွန်တော့်ဆီ သူ ရေးတဲ့ စာတစ်စောင်ထဲ မှာ သလို ပါလာတယ်။

ဆရာတာ ခင်ဗျား

ဖုန်းဆက် စကားပြောလိုက်လို့ ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။ မနေ့က တော့ နေသာတယ်။။ အေးတော့ အေးတယ်။ ငါးဒီဂရီလောက်ဆိုတော့ နေသာထိုင်သာရှိတယ်။ တစ်နေ့ခင်းလုံးလိုလို ကျွန်တော်တို့ လည်း ခြံ နောက်ဖေးဘက် ထွက်ထိုင်နေကြရင်း ခင်ဗျားတို့ ကို သတိရနေတယ်။ မြန်မာပြည်က ရင်းနှီးတဲ့ သူတချို့ကို လွမ်းမိတယ်။ မြန်မာပြည်တော့ဖြင့် မလွမ်းတော့ဘူး။ မုန်းတီးစိတ်တောင် ပေါ်လာတယ်။ မြန်မာတွေကို ဒီရွေ့ ဒီမျှ ညံ့ကြပါကလားလို့ တွေးမိတယ်။ ညံ့တယ် ဆိုတာကလည်း naïve ကို ပြောချင်တာပါ။ ဒါပေတဲ့ ကိုယ်လည်း ဘာမှ မတတ်နိုင်။ ဟိုတုန်းက တရားဝန်ကြီးချုပ် လုပ်ခဲ့တဲ့ အန်ကယ်ဦးမြင့်သိန်းက ပြောဖူးတယ်။ တို့ လူမျိုးက ယုံစရာရှိရင် မျက်စိမှ ဝတ် ယုံတတ်တယ်တဲ့ ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် သိပ်သဘောမပေါက်ဘူး။ ခုတော့ အတော် သဘောပေါက်လာတယ်။ ပေါက်ဆို ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေဟာ လူကို ကိုးကွယ်တဲ့ အလေ့အထ ရှိတာကိုး။

အဲဒီအကြောင်းကို တစ်လလောက်က ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ဖေသန်းဦး (ခင်ဗျား တွေ့ဖူးပါတယ်) ကို ရေးပြလိုက်မိသေးတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်ကျော်က ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုအပြီးမှာ တစ်ယောက်က မေးတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ စစ်အစိုးရ မရှိတော့လို့ အရပ်သားက တက်လာရင် ဘယ်လိုဖြစ်မယ် ထင်သလဲတဲ့ ။ သူက ESCAP မှာ လုပ်လာတဲ့ သူ။

ကျွန်တော်ကတော့ ပြောလိုက်မိတယ်။ ကျွန်တော်က မြန်မာအိပ်စပတ်
မဟုတ်ဘူး ။ အရပ်သား တက်လာရင်တော့ အရပ်သား အာဏာရှင်စနစ်
ပဲ ဖြစ်မယ်လို့ ဖြေတော့ သူက သိပ်မကြိုက်ဘူး။ ဒါနဲ့ ပဲ ဒေါ်လာတစ်
ရာကြေး လောင်းတယ်။ မတ်လ ကုန်ခါနီးမှာ ရှန့်ဟိုင်မှာ တွေ့ကြတော့
သူက ကျွန်တော့်ကို ငွေတစ်ရာ လာပေးတယ်။ အရက် သောက်လိုက်ကြ
တယ်။ အဲဒီနောက် တိုးတိုးတိတ်တိတ်နဲ့ ကျွန်တော့်ကို သူ လုပ်နေတဲ့ အ
ရှေ့အာရှရဲ့ နိုင်ငံရေး အကဲဖြတ်ဌာနမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့ ပြောတယ်။ ကျွန်
တော်ကတော့ ဘာသာပဲ ငြင်းလိုက်တယ်။ တစ် - ကျွန်တော် မြန်မာ အိ
ပ်စပတ် မဟုတ်ဘူး ။ နှစ် - ကျွန်တော် စိုက်ထားတဲ့ ခရမ်းချဉ်ပင်တွေ ပိုး
မကျအောင် လုပ်ရဦးမယ်လို့ ။ ခက်နေတာက တစ်ခုက ခုခေတ်ကျကာ
မှ NLD နဲ့ ပတ်သက်သမျှ ရှောင်ရေးရမယ်ဆိုသလို ဖြစ်နေတယ်။

ချင်းတွင်းကို ခင်ဗျား မွေးနေ့တိုင်း ဒီဇင်ဘာမှာ တစ်နှစ် တစ်အုပ်
လောက် ထုတ်ပါလား။ အမှတ်တရလည်း ဖြစ်တာပေါ့။ အရင်လူတွေ ပြ
န်စု၊ စာဟောင်းတချို့ ပြန်ထည့်။ ဥပမာ ဆရာပါတို့ ၊ ဦးညိုမြတို့ စာမျိုး
လေးတွေနဲ့ ဖြည့်။ သိမ်းထားရမယ့် စာတစ်အုပ် ဖြစ်လာမှာ လို့ ကျွန်
တော် ယုံတယ်။ သန်းသန်းကလည်း ပြောတယ်။ နိုဝင်ဘာလောက်ကျရ
င် ဆုံကြဦးစို့တဲ့ ။ ခင်ဗျားတို့ နှစ်ယောက်စလုံးကလည်း အလုပ်များ နေ
တတ်ကြတော့ မေးကြည့်ဦးမယ်လို့ ပဲ ပြောထားတယ်။ အချိန်ရရင်ပေါ့
ဗျာ။ မနှစ်ကလို ရေကလေး စိမ်လိုက်၊ လေပစ်လိုက်၊ အထုပ်ကလေး ဆွဲ
လိုက်ပေါ့။

ခင်ဗျားတို့ ၊ ဝင်းကျော်တို့ ၊ အွယ်ပီးတို့ နဲ့ တွေ့ချင်တာတော့ အမှန်ပဲ။
လေပစ်ချင်တယ်။ ဒါပေတဲ့ ခုနေတော့ မလာတာပဲ ကောင်းမယ်။ အရင်
က စစ်အစိုးရရဲ့ အာဏာအလွဲသုံးစားမှုကြောင့် အစိုးရကို မုန်းတာ။ ခု
တော့ လူတွေကို မုန်းလာတာ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီရွေ့ဒီမျှ ညံ့ကြရတယ်ဆို

တာ နားမလည်နိုင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လူမျိုးက တလွဲ ဆံပင်ကောင်းမှာ
တော်လွန်းတယ်။ ပက်ပုံလမ်း ယဉ်ကျေးမှုကို ပုံတူကူးချလိုက်ဖို့ ဝန်မ
လေးဘူး။ ပေါ်ပင် လိုက်တယ်။ ထင်ပေါ်ချင်လွန်းတယ် ဆိုတာက များ
လွန်းတယ်။ ဥပမာ ပွဲထိုင်တွေမှာ အမျိုးသမီးတွေဝတ်တဲ့ အရောင်ကိုပဲ
ကြည့်။ အရောက်တောက်တောက်ကို အပေါ်အောက် ဝတ်စုံ ဝတ်ထား
တတ်ကြတယ်။ ဟိုစဉ် ပွဲထိုင်ဆိုရင် ရွှေဝါရောင် နုနုကလေး၊ ပန်းနုရော
င်၊ မိုးပြာရောင် နုနု စတဲ့ အရောင်နုနုညက်ညက်ကလေးနဲ့ ဂုဏ်တင် မ
ကဘူး၊ သိက္ခာကိုပါ ဖော်တတ်တဲ့ ဂုဏ်သရေရှိ မြန်မာ အမျိုးသမီးတွေ
ဟာ ကနေ့ ကာလမှာ တော့ တောက်တဲ့ အာခေါင်နီကို မိတ်ကပ်လိမ်း
ပေးထားသလိုမျိုး တွေ့လာရတာသာ ကြည့်။ မဝတ်ရဘူးလို့ မဆိုလိုဘူး
။ ပေါ်လွင်ချင်လွန်းတော့ အသားမည်း အရဲဆင် ဆိုတာမျိုးတွေ ဖြစ်လာ
တာကို ဆိုလိုတာ။ ပိုမိုယဉ်ကျေးတဲ့ အရပ်တွေမှာ B wears B, L wear
s L ဆိုတာတွေ ရှိတယ်။ ဆိုချင်တာက Bawd wears Bright, Lady we
ars Light ပဲ။ ဒီလိုမျိုးတော့ အတုယူကြရမှန်း မသိဘူး။ အသေးအမွှား
လို့ ပြောချင် ပြောကြမယ်။ အက်ကမင်းရဲ့ စရိုက်လက္ခဏာကို လေ့လာပုံ
အရ ပြောရရင်တော့ ပိတ်ဆို့ ကြပ်ညှပ်ထားခြင်းကနေ တစ်မဟုတ်ချင်း
လွတ်မြောက်သွားတဲ့ မြန်မာတွေရဲ့ စိတ်ထားကို ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် မြင်
နေရတယ်။ ထိမ်ငုပ်နေခဲ့တဲ့ အတွင်းစိတ်ထဲမှာ ကနေ့ မြန်မာပြည်က လူ
အများ စုဟာ ထင်ပေါ်လိုတာဟာ အဓိကပဲ။ မိန်းမတွေ ဆိုတာကတော့
အထူးပြောနေစရာ လိုမယ် မထင်ဘူး။ ပြောချင်တာတွေကတော့
များကြီးပဲဗျာ။ ပြောလို့ လည်း ပြီးမယ် မထင်ဘူး။ ခင်ဗျားတို့ ၊ ကျွန်
တော်တို့ လည်း ကြီး လာပြီ။ ကိုယ့်အရိုးကို ကိုယ့်ဘာသာ မသယ်ချင်
လောက်တဲ့ အရွယ်အထိ ရောက်မသွားသေးခင်တော့ လောကကြီးရဲ့ ဖြ
စ်ပျက်နေခြင်းနဲ့ ရည်ငံနေနိုင်အောင်တော့ ရှာကြံ ကြိုးစားရဦးမှာ ပဲ။

ရှေးက ပညာရှိမင်းများ ဆိုခဲ့ကြသလို အရာရာကို သွားဟာနဲ့ ဆုံးကြရမယ် ဆိုတာမျိုး ကြုံရကောင်းချည်သေးရဲ့ ။ နေထိုင်ကောင်းအောင်သာ နေဗျာ။ ဆရာမကြီးလည်း နှုတ်ဆက်လိုက်ပါ။

ကျွန်တော်ကတော့ သူ့စာကို အောက်ပါအတိုင်း အနက်ကောက်တယ်။

တကယ်တော့ အနေသာချည်းပဲ။ မြန်မာပြည်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေနဲ့ သူ့ရဲ့ ဘဝဟာ ပတ်သက်လှတာလည်း မဟုတ်ဘူး ။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာ နေတဲ့ မြန်မာများ ထဲမှာ မြန်မာပြည်အရေးမှာ တော်သလို လျော်သလိုသာ နေလိုက်ကြတဲ့ လူတွေလည်း ရှိတယ်။ မြန်မာပြည်ကြီးကို ကိုယ်က (ကိုယ်ကာယအားဖြင့်) ခွာသော်လည်း စိတ်က မခွာတဲ့ လူတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒုတိယ အမျိုးအစားထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ရဲ့ ကိုမြင့်သန်း ပါတယ်။

ပါလို့ ပဲ မကျေနိုင် မချမ်းနိုင် ဖြစ်နေတတ်တာ။ 'နာ' နေတတ်တယ်။ သူနယ်ပယ်ဖြစ်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုရေး၊ အနုပညာရေးမှာ ပေါ့။ ဥပမာ 'စသည် စသည် ဖြင့် ...' ဆိုတဲ့ မြင့်သန်း၏ စာပေ၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သမိုင်း၊ ရသပညာ စသည့် အရေးအသားများ စာအုပ်ကိုသာ ဖတ်ကြည့်ပါ။

‘ဤသို့ တင်ပြရသည် မှာ စာတမ်းအမည်ခံ စာတမ်းတချို့ကြောင့် မြန်မာပညာရှင်များ အပေါ် (မကြာမကြာ ကြားရတတ်သော) အထင်အမြင်သေး ခံရမှုများ နည်းပါးစေချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် ။ ထိုသို့ အထင်သေးခံရမှုများမှာ တစ်မျိုးသားလုံးအပေါ် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်တွင် မလိုအပ်ဘဲ ပေါ်ပေါက်လာတတ်ပါသည် ။ ယနေ့ခေတ်ကာလမှာ ပ

ညာရပ်ဆိုင်ရာ ခေတ်ကာလ၊ ဘာသာညာညာ ခေါ်ကြသည် ကို အားလုံး သိနှင့်ကြပြီးဖြစ်၍ အကျယ်မရှင်းတော့ပါ။ ထိုထိုသော ကာလမျိုးတွင် လေကိုဖမ်း၍ ဝါးတန်းချည်ပြနေချင်၍ မဖြစ်တော့ပါ။ ပညာရပ်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုမှာ လည်း နွယ်ငင်ဆက်စပ်နေမှုများ ရှိနေကြသဖြင့် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု၏ ဆက်စပ်နေမှုများ လည်း သိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စနစ်များကိုလည်း သိရန် လိုပါသည်။ အဆိုးဝါးဆုံးမှာ မသိသည်ကို သိသလိုလိုဖြင့် ဝင်ရော၊ ဝင်ပြီးနေ၍ မသင့်တော့ဟု ထင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနေအထားမှာ ကမ္ဘာကြီးနှင့် တိုက်ရိုက် ထိတွေ့နေသော အနေအထားမျိုး ဖြစ်နေသဖြင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ ပညာရှင်များ ၊ သုတေသနပြုသူများ ၊ လေ့လာသူများက အမြဲလိုပင် စိတ်ဝင်တစားနှင့် လေ့လာနေကြသော အနေအထားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးကကဲ့သို့ တံခါးပိတ်ဝါဒဖြင့် ရပ်တည်နေသည် မဟုတ်တော့။ တက္ကသိုလ်နှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများက ဘွဲ့လွန်ပညာရှင်များ ၊ ပါရဂူများ အများ အပြား ထုတ်လုပ်ပေးနေပါပြီ။ ပညာရှင်များက သိကြပါသည်။ ထိုသို့ ခေတ်သစ်ကာလအတွင်းမှ မြန်မာ၏ အနေအထားကိုမျှ မငဲ့ကွက်ဘဲ မိမိအပေါ် ဘေးလူက အထင်ကြီးရေးကို ရှေ့တန်းတင်ကာ မရေမရာ၊ ဦးတည်ရာမဲ့ စာတမ်းမျိုး ရေးသားခြင်းဖြင့် တစ်မျိုးသားလုံးအပေါ် အထင်အမြင်သေးရန် စေ့ဆော်မှုပေး ရေးသားနေခြင်းများမှာ ရပ်သင့်ပြီဟု ထင်မိသောကြောင့် ဤအရေးအသားကို ရေးရပါသည်။

သူ့ရဲ့ လောကအမြင်တွေကိုတော့ 'လှေကားထစ်တွေ၊ မြစ်၊ နံရံ' စတာတွေနဲ့ ရေးတယ်။ သူ့စကားအရဆိုရင် ဖန်တီးနိုင်ခြင်းအတွင်းကို တိုးဝင်သွားတာပဲ။ ဖေတော့ မောင်တော့ကြိုက် စာဖတ် ပရိသတ်အတွက် စာတွေတော့ မဟုတ်ဘူး ပေါ့။ စာထဲမှာ ပါတာတွေက လှသော အသောဖောက်မှုများ ၊ ပြီးတော့ လူ၏ ပြောင်းလဲတတ်သော အမြင်များ ၊

ထိုတစ်ပုဒ်တလေ၌ ကြည်နူးစရာများ ၊ လွမ်းစရာများ ။ နောက် တစ်ပုဒ် တလေမှာ တော့ စိတ်ကူးယဉ်တတ်ခြင်းကို အမွှမ်းတင်ခြင်း (စိတ်ကူးယဉ်တယ်ဆိုတာ လွတ်လပ်မှုအားလုံးရဲ့ ဖခင်ကြီးပဲ။ စိတ်ကူး ယဉ်တတ်မှ ဘဝဆိုတာကို တည်ဆောက်လို့ ရတာ စသဖြင့် ...)။

ကျွန်တော့် ဖတ်စရာ အရသာရှိတဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ ကျိုးကြောင်းရှိတဲ့ ဝေဖန်စာတွေ ရေးသမ့် ကျွန်တော်ကတော့ဖြင့် ကိုမြင့်သန်းကို ကျေးဇူးတင်တယ်။ သူများကိုတော့လည်း ကျွန်တော် မသိဘူးပေါ့။ သို့သော် ကဗျာဆရာများကတော့လည်း ကျွန်တော့်လို ကျေးဇူးတင်ပုံရတယ်။ အမှာ စာကိုတော့ ဒီမှာ ရပ်ချင်တယ်။

ဒီအမှာ စာမှာ သူ (ကိုမြင့်သန်း) ရဲ့ စာအကြောင်းဆိုပေတဲ့ 'ရောတိရောရော ငါလည်း ပါ၊ ပါပါလျက်သား ငါကများ ' ဆိုသလို ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အဲသလို မဖြစ်စေနဲ့ လို့ အဲဒီသဘောမျိုး ဆုံးပါးသွားတဲ့ ဒေါက်တာသန်းထွန်း ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့ဖူးပေတဲ့ (ဆက်နွယ်နေသော အကြောင်းကြောင့်) ကျွန်တော့် အကြောင်းက ပါနေတာကို ခွင့်လွှတ်ပါ။ ကျွန်တော် မြင်သမျှကတော့ 'စိတ်တိုင်းကျသမား ကိုမြင့်သန်း' ဟာ အရေးအသားမှာ ပါရမီရှိတယ်။ ပြီးတော့ မြန်မာတို့ မှာ ဂရုဓမ္မစိုက်တယ်။ မြန်မာများကို ချစ်တဲ့ ၊ လွမ်းတဲ့ စိတ် အရင်းခံရှိတယ်။ အဲသလို မြင်ပါတယ်။

ရိုးသားစွာဖြင့်
မောင်တာ

လင်းတ မမိ၊ ဒေါင်း မိရသည့် အကြောင်း

ရေတိမ်ကန်ကျောင်းက ဘုန်းကြီး ပျံလွန်တော်မူသွားကတည်းက ကျောင်းထိုင်မယ့်သူ မရှိဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ကျောင်းထိုင် ကိုယ်တော်က လေး ပျံလွန်ပြီး သူ့မယ်တော်ပါ ကွယ်လွန်သွားတော့ ဟိုပြောဒီပြော ပြောကြရင်းက ကျောင်းမှာ ကျောင်းထိုင်မယ့် ကိုယ်တော် ရှာလို့ မရ တော့ဘူး။ ရေတိမ်ကန်ဘက်က လူတွေ ခုဆို ဒီဘက်ကျောင်းကို လာတဲ့ အခါတိုင်း ဆရာတော်ကြီးကို သူတို့ ကျောင်းမှာ ကျောင်းထိုင်မယ့်ဘုန်းကြီး ရှာပေးဖို့ အပူကပ်ကြတယ်။ ရေတိမ်ကန်နီး တဲ့ တာလမ်းပေါ်က ကုန်စုံဆိုင်ပိုင်ရှင် ထောင်ကဲကြီး ဦးအကွေးကများ ဆိုရင် 'ကျောင်းထိုင်မယ့်ဘုန်းကြီး မရရင် ကိုယ်တော့် တိုက်အုပ် ဘုန်းကြီးကို တပည့်တော် ခိုးပြေးရလိမ့်မယ်' လို့ ရယ်သလို နောက်သ လိုနဲ့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ ခက်လာတာ တစ်ခုက ဒီနှစ်က ရေတိမ်ကန် ဘု ရားပွဲနှစ်။ ဘာကြောင့်မှန်းတော့ မသိဘူး။ ရေတိမ်ကန်ဘုရားပွဲက နှစ်နှ ဖ်မှ တစ်ခါ လုပ်ကြတာ။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက ဒီအရပ်မှာ ငါရှိလျက်နဲ့ ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ ကျောင်းထိုင်ဖို့ ဘုန်းကြီး ရှာမရလို့ ဘုရားပွဲမဖြ စ်ရင် မကောင်းလှဘူးလို့ တွေးမိတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက သူတိုက်အု ပ်နဲ့ ညစဉ်လို သူတို့ ကျောင်းထွက်တွေ၊ ငယ်တပည့်တွေစာရင်း ပြန်စဉ်း စားရတယ်။ စဉ်းစားရသမျှကလေး ဆက်သွယ်ကြည့်တော့ စာချလုပ်နေ တဲ့ ကိုယ်တော်တွေက များ နေလို့ စာသင်သားတွေကို ပစ်ပြီး လာလို့

မဖြစ်နိုင်ကြဘူး။ နောက်ဆုံး ဘုန်းကြီးကပဲ ကိုယ်တော်ကလေး တစ်ပါး ကို သတိရလိုက်မိတယ်။ 'မောင်ဉာဏ်၊ မောင်အဂ္ဂ ရှာစမ်း။ မနှစ်က ဒီဝ င်လာတုန်း တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် စလောက် စာချတာ နားဦးမယ်လို့ ငါ့ကို လျှောက်ဖူးတယ်။ သူနဲ့ ဆို အတော်ပဲ။ သူလည်း နားနားနေနေ ဖြစ်ရ တာပေါ့' လို့ ဆိုလိုက်တယ်။

ဒီတော့ တိုက်အုပ်က 'အရှင်ဘုရား၊ ဦးအဂ္ဂနဲ့ ဖြစ်ပါ့မလား။ သူက အ တော် မြို့ဆန်တယ်' လို့ တစ်ခွန်း ပြန်ပြောလိုက်မိတယ်။ 'မြို့နေတော့ မြို့ဆန်သပေါ့ကွာ။ မြို့လို တွေးရသပေါ့ကွာ။ မင်းလည်း မြို့မှာ ကျောင်း သွားထိုင်ရင် မြို့ဆန်သွားမှာ ပေါ့' လို့ ပြောရင်း ပြုံးတယ်။ တိုက်အုပ်လည်း ဘုန်းကြီးလေး ဦးအဂ္ဂနဲ့ ရအောင် ဆက်သွယ်ရင်း အဆုံးမှာ တော့ ဦးအဂ္ဂကို ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ ကျောင်းထိုင်ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းနိုင်ခဲ့တာပေါ့။ ဘုန်းကြီးလေး ဦးအဂ္ဂကတော့ ဆရာတော်ကြီးနဲ့ တိုက်အုပ် ကို ခပ်ရှင်းရှင်း လျှောက်ထားတယ်။ 'တပည့်တော် ဘုရားပွဲပြီးတဲ့ အထိ တော့ ကြိုးစားနေပါ့မယ် ဘုရား' လို့ လျှောက်ထားတယ်။

‘တို့ လည်း နီးနီးနားနား ရှိသားပဲကွာ၊ မင်း လိုတာသာပြော’ လို့ ဆ ရာတော်ကြီးနဲ့ တိုက်အုပ်က ကိုယ်တော်ကလေးကို အားပေးကြရှာတယ် ။ ဒီလိုနဲ့ ပဲ ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ ဘုန်းကြီးကလေး ကျောင်းထိုင်ဖြစ် သွားတယ်။ ကိုယ်တော်ကလေးနဲ့ အတော်သပ္ပာယ်ဖြစ်တယ် ပြောရမယ် ။ ကိုယ်တော်ကလေး ရောက်လာကတည်းက ဧည့်ကို ပြတ်တယ် မရှိသ လောက်ဘဲ။ ဆွမ်းကွမ်းက လိုလေသရွေ့မရှိဘူး။ ကိုယ်တော်ကလေး ကြွလေရာပါတဲ့ ရေဒီယိုကလေးကလည်း တယ်ပြီး ဆွဲဆောင်နိုင်တာကိုး။ ညနေဆို ဘုန်းကြီး ဦးအဂ္ဂက ခုနစ်နာရီ နိုင်ငံခြား သတင်း၊ ရှစ်နာရီ ပြည်တွင်းသတင်း နားထောင်လေ့ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေပြီးရင် ရေဒီယိုကလေးကို ကျောင်းအောက် ချပေးတော့ ရေတိ

မိကန်က လူတွေ ဇာတ်သဘင် ဖျော်ဖြေခန်းတို့ ၊ ဘာတို့ နားထောင်ရသ
ပေါ့။ ခုလို ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ စည်စည်ကားကားဖြစ်လာတော့
ထောင်ကဲကြီး ဦးအကွေးက သဘောကျလွန်းလို့ ဘုန်းကြီးလေး ရေဒီယို
မှာ သုံးဖို့ အဲဗာရဲဒီ လေးလုံးတောင်လှူတယ်။

ဒီဘက်ကျောင်းက တိုက်အုပ် ဦးဉာဏိန္ဒ ပြောသလို ဘုန်းကြီးလေး
ဦးအဂ္ဂက မြို့ဆန်တယ် ဆိုတာကတော့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ရေတိမ်က
န်ဘက်က လူတွေ တဖြည်းဖြည်း ရိပ်မိလာတယ်။ ပြာသိုမှာ လုပ်မယ့်
ရေတိမ်ကန် ဘုရားပွဲအတွက် ပထမဝါဆို မတိုင်ခင်ကတည်းက
ဘုန်းကြီးကျောင်းအောက်မှာ ဉာဏ် အစည်းအဝေး လုပ်ကြတယ်။
နောက်တော့ နှစ်ပတ် တစ်ခါ စနေနေ့ညတိုင်း အစည်းအဝေး လုပ်ကြ
တယ်။ အဲဒီအခါ ပင်စင်စား ဆရာကြီး ဦးလှမောင်က ဘုန်းကြီးလေးနား
ထိုင်ပြီး ပြောတာဆိုတာတွေ လိုက်မှတ်ရတယ်။ ဦးလှမောင်ကြီးကို
ဘုန်းကြီးကလေးက အဲဒီတာဝန် ပေးထားတာကိုး။ အစတော့ ဦးလှမောင်
ကြီး ဘုန်းကြီးကလေးနား ထိုင်ပြီး မြောက်ကြွ မြောက်ကြွရယ်။ အ
တော်ကလေး ကြာလာတော့ သိပ်သဘောကျပုံ မပေါ်တော့ဘူး။ ဒီတော့
ဖင်နာ၊ ခေါင်းကိုက်စတာတွေ အကြောင်းပြပြီး ရှောင်တော့တာပဲ။ ဘယ်
ဒီလိုရမှာ တုံး။ ဘုန်းကြီးကလေးက လူလွတ် အခေါ်ခိုင်းပြီး
ဦးလှမောင်ကြီး ရောက်တာနဲ့ 'ပြောစမ်း၊ ခင်ဗျား ရောဂါ၊ ဟောဒါက ကို
ဒါနင်၊ ဟောဒါက ဘတ်စ်ပရို၊ ဟောဒါက နှာစေးချောင်းဆိုးကောင်းတဲ့
ဘာမိတုံ၊ ကိုင်း ... ဘာဖြစ်သတုံး၊ ပြောစမ်း' လို့ ပြောတာနဲ့
ဦးလှမောင်ကြီးလည်း ဘုန်းကြီးကလေး ဆေးပုလင်းတွေ ကြည့်ပြီး တစ်
ချီတည်း အနာမျိုး ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါး ပျောက်တော့တာ။

အရင်ကဆို ရေတိမ်ကန်ဘုရားပွဲလုပ်ဖို့ ဝါကျွတ်မှ ပဲ တစ်ခါလောက်
စုပြီး ပြောဆိုကြရတာ။ ဘုရားပွဲကြီးကို ဘုန်းကြီးတွေက ဦးစီး ကြပ်မ

တိရတာဆိုတော့ များ သောအားဖြင့် ဒီတစ်ကြောက ဘုန်းကြီးတွေစုတဲ့ ပဝါရနာ ပြီးရင် အရပ်ကလူတွေနဲ့ ပြောကြဆိုကြတာ။ ခုတော့ ဘုန်းကြီးကလေးက နှစ်ပတ်တစ်ခါ အစည်းအဝေးလုပ်ပြီး အစည်းအဝေးတိုင်းမှာ ဘယ်သူက ဘာတွေ လုပ်နေတယ်၊ ဘာတွေတော့ လုပ်ပြီးပြီ စတာတွေ ပြောရတယ်။ ဦးလှမောင်ကြီးကတော့ ထိုင်ပြီး မှတ်ရတယ်။ ဒီလောက်နဲ့ ဘယ်ပြီးမှာ တုံး။ နောက်တစ်နေ့ ဘုန်းကြီးလေး ထုတ်ပေးတဲ့ စက္ကူဖြူဖြူပေါ်မှာ ဖောင်တိန်နဲ့ အချောပြန်ရေးရတယ်။ ပြီးမှ ဘုန်းကြီးကလေးက ဖတ်ကြည့်ပြီး စာရွက်ထောင့်မှာ တံဆိပ်တုံး နှိပ်တယ်။ တံဆိပ်တုံးနှိပ်တယ် ဆိုတာက ဒီလို ...။ ဘုန်းကြီးကလေးမှာ သူ့ဘွဲ့တံဆိပ် ရာဘာတုံး ရှိတယ်။ အဲဒီ တံဆိပ်တုံးကို အစည်းအဝေးအကြောင်း ဦးလှမောင်ကြီး ရေးတဲ့ စာရွက်ထိပ်ထောင့်မှာ ရိုက်တယ်။ ပြီးမှ ရက်စွဲတပ်၊ လက်မှတ်ထိုးတယ် ။ ဦးလှမောင်တို့ ၊ ထောင်ကဲကြီး ဦးအကွေးတို့ လည်း ထိုးရတယ်။ ဒီဘက်ကျောင်းက ဆရာတော်ကြီးတို့ ၊ တိုက်အုပ်တို့ စကားစပ်မိတဲ့ အခါ ထောင်ကဲကြီးက 'သောက်ကျိုးနည်း စနစ်ကျတဲ့ ကိုယ်တော်' လို့ မှတ်ချက်ချတယ်။

အဖိတ်နေ့၊ ဥပုသ်နေ့တွေမှာ ရေတိမ်ကန်ကျောင်း လာတဲ့ သူတွေ၊ ဘာတွေက နဝကမ္မပြုဖို့ ဝတ္ထုလေး၊ ဘာလေး လှူတဲ့ အခါ ဘုန်းကြီးလေးက စာရင်းနဲ့ အသေအချာမှတ်ပြီး ကျောင်းနဲ့ ဘုရားအတွက် ပစ္စည်းဝယ်တယ်။ ကြည့်လေ ...၊ ခုဆို ဘုရားဝင်းစည်းရိုးက အစိမ်းရောင် သုတ်ထားတယ်။ အရင်ကတော့ တစ်သက်လုံး ကားထောင်ဆရာကိုမြဲ အလကားပေးတဲ့ အင်ဂျင်ပိုင် အဟောင်းနဲ့ ရေနံချေး ရောသုတ်နေတာ။ ခုတော့ အစိမ်းရောင် ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ကျောင်း ခပ်လှမ်းလှမ်းက ဖုန်းမြေလည်း ညှိလိုက်ပြီး ကျောင်းသားတွေကို ဘောလုံး အကန်ခိုင်းတ

ယ်။ အရင်ကတော့ ကျောင်းနောက်နားက သစ်ပင်အုပ်အောက်မှာ ခြင်း ခတ်နေကြတဲ့ ကောင်တွေ အခု ညနေတိုင်း ဘောလုံးကန်နေကြတယ်။ ဘောလုံးကို ဘုန်းကြီးကလေးကိုယ်တိုင် မြို့သွားတုန်း ဝယ်လာတာဆို တော့ ဘယ်သူကမှ မပြောရဲကြဘူး။ ဒါတောင် ဦးလှမောင်ကြီးက မနေ နိုင် မထိုင်နိုင် 'သူတို့ ဘာသာ သူတို့ ခြင်းခတ်နေတာ အကောင်းသား ကို ယ်တော်ရာ' လို့ ပြောမိလို့ 'ကောင်းတော့ ကောင်းသပေါ့ဗျာ၊ လူဆိုတာ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် မြင့်သထက် မြင့်ကြလေအောင် ...' အစချီပြီး ဘုန်းကြီးလေးက နှစ်နာရီသာသာလောက် ကြာအောင် ဦးလှမောင်ကြီး ကို ပြန်ရှင်းပြလိုက်လို့ ဦးလှမောင်ကြီးလည်း အဲဒီညက ကံကောင်းလို့ ညစာ မလွတ်တယ်။ အဲဒီကစလို့ ဦးလှမောင်ကြီးလည်း သိပ်လျှာမရှည် ရဲတော့ဘူး။

တစ်နေ့တော့ ဘုန်းကြီးလေးက အမှတ်မထင် ပြက္ခဒိန်ကြည့်ရင်း ဘု ရားပွဲ လုပ်မယ့်နေ့က လကွယ်နေ့ဖြစ်နေတာ တွေ့လိုက်ရတယ်။ ဒီတော့ ချက်ချင်း ကျောင်းဆရာ ဦးလှမောင်ကို အခေါ်လွှတ်ပြီး မေးရတော့တာ ပေါ့။ ဦးလှမောင်ကြီးက ဘုရားပွဲရက်ကတော့ အမှန်ပဲ။ ဒီလို ပွဲလုပ်လာ တာကလည်း အစဉ်အလာပဲလို့ ပြောဆိုရှင်းပြပေတဲ့ ဘုန်းကြီးကလေး က သိပ်မကျေနပ်ဘူး။ ဦးလှမောင်ခမျာ ကြားဖူးနားဝ ပါးစပ်ရာဇဝင် တွေ၊ ဘာတွေကို ကိုးကားပြောပေတဲ့ ဘုန်းကြီးကလေးက သိပ်မကျေန ခ်ဘူး။ ဒီတော့ ဦးညဏိန္ဒတို့ ဆရာတပည့်ရှိရာ ကျောင်းကို သွားပြီးလျှောက်တယ်။ ဆရာတော်ကြီးကော တိုက်အုပ်ကပါ ရေတိမ်က န်ဘုရားပွဲက လမိုက်ညမှ သာ လုပ်လေ့ရှိကြောင်း ရှင်းပြပြီး အစဉ်အ လာ ဖြစ်နေလို့ ဘုရားပွဲရက်ကိုတော့ ပြောင်းလို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ အ တော်ရှင်းလိုက်ရတယ်။ ဘုန်းကြီးလေးကတော့ သိပ်မကျေနပ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပြန်ခါနီး ဝတ်ဖြည့်ရင်း 'တပည့်တော် တစ်မျိုးတစ်မည် စဉ်း

စားကြည့်ပါဦးမယ် ဘုရား' လို့ ဆရာတော်ကြီးနဲ့ တိုက်အုပ်ကို လျှောက်ထားလိုက်တယ်။

အဲဒီကစလို့ ဘုန်းကြီးလေး ဦးအဂ္ဂဟာ ရေတိမ်ကန် ဘုရားပွဲအကြောင်း တတ်နိုင်သမျှ စုံစမ်းတယ်။ ပါးစပ်ရာဇဝင်အရတော့ မင်းသားကြီး ဘယ်သူဆိုလား၊ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကလေး ဘယ်သူဆိုလား၊ သူက ဒီ ရေတိမ်ကန်ဘုရားနား လမိုက်ညတွေမှာ လာ လာပြီး သူ့တပည့်တွေနဲ့ အတူ ဓားရေး လေ့ကျင့်တယ်ဆိုပဲ။ အဲဒီအစွဲနဲ့ ဘုရားပွဲကို လမိုက်ညတွေမှာ လုပ်ကြသတဲ့ ။ အဲဒီအစွဲနဲ့ ပဲ ဘုရားပွဲလုပ်တိုင်း အနီးအနားက ကာလသားတွေ ရိုက်ကြသတဲ့ ။ ဒါကြောင့်လည်း ရေတိမ်ကန် ဘုရားပွဲမှာ ခဲလံကျည်တောက်က စားဖို့ ရောင်းတာ မဟုတ်ဘူး တဲ့ ။ တချို့ ခဲလံကျည်တောက်သည် တွေ ရောင်းတာမျိုးဆို အထဲမှာ ကောက်ညှင်းက ဆိတ်စာကလေးတောင် မပါဘူးတဲ့ ။ ရိုက်ဖို့ ရိုက်လို့ ကောင်းအောင် လုပ်ထားတာကိုး။ ရွာလယ်ရပ်က မမယ်ညွန့်ကြီးကတော့ ခုလို ပြောင်ပြောင်ပဲ ပြောတယ်။ 'ဘုန်းကြီးကို လျှောက်ရမှာ သိပ်မကောင်းဘူး၊ ဘုန်းကြီးက ပြောဆိုလို့ သာ ပြောရတာ။ ကျုပ်တို့ ဘုရားပွဲကြီး စည်ဆို အရပ်ရပ်က အပျိုတွေ၊ တစ်ခုလပ်တွေ အကုန် လာကြတာကလား။ ဘုရားပွဲ လမိုက်ရက်ဆိုတော့ ကာလသားတွေကလည်း ပေါသကိုး။ အဲဒီမှ ကောင်မတွေက ဖင်အဆိတ်ခံရတာပေါ့။ အဲဒါကိုက အစဉ်အလာတစ်ခုဆိုတော့ တချို့များ ခရီးတစ်သောင်းလောက်က လာကြတာ' တဲ့ ။

ဒီကစလို့ ဘုန်းကြီးလေးက အချိန်ရသရွေ့ စဉ်းစားနေတော့တာပဲ။ 'ဒီကိစ္စဟာ တယ်နေရာမကျဘူး။ ဘာအစဉ်အလာကြီးပဲ ပြောပြော ငါဦးစီးတဲ့ ဘုရားပွဲမှာ ဒါမျိုးတွေ မရှိစေရဘူး၊ ဒီတော့ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ' ဆိုတာ ခေါင်းထဲမှာ အမြဲရှိနေတယ်။ အဲဒီလို အမြဲစဉ်းစားနေတော့လည်း ပြဿနာရှင်းရန် နည်းပေါ်လာတော့တာပဲ။

'အဓိကဟာ လမိုက်ရက်မှာ ဆိုတော့ မှောင်လို့ ဖြစ်တာ။ မမှောင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ လင်းအောင် လသာရက်ကို ပြောင်းလို့ တော့ မဖြစ် ဘူး။ ဘယ်သူကမှ လက်ခံမှာ မဟုတ်ဘူး ၊ တရားပွဲလာတဲ့ လူတိုင်းလည်း လင်းလင်းကျင်းကျင်းနဲ့ ပိုလာကြမယ်' ဘုန်းကြီးလေးက အဲဒီလိုတွေးတာကိုး။ အဲဒါ အဖြေပဲ။

ခက်တာက မီးစက်ကိစ္စ။ မီးစက်က ငှားမယ့်သူ မရှိဘူး။ ဝယ်မှ ရမယ်။ ဘုရားဝင်းတစ်ခုလုံး လင်းဖို့ စက်က စက်ကြီး လိုတယ်။ ဘုန်းကြီးလေးကိုယ်တိုင်မြို့တက်ပြီး ကြည့်ပြီးပြီ။ မီးစက်ရောင်းတဲ့ အာဇာနည်မြေကတော့ စက်ရော မီးကြိုး၊ မီးလုံးပါ ခုနစ်ရာငါးဆယ်ကျမယ်တဲ့ ။ ဘုန်းကြီးလေးကို ရိုသေသမှုမို့ ခြောက်ရာငါးဆယ်နဲ့ ပေးမယ် ဆိုရုံမကဘူး။ သူကိုယ်တိုင် မီးလိုက်ဆင်ပေးဦးမတဲ့ ။ ဒါတင်မကဘူး ။ ကိုယ်တော်လေး ဆွမ်းစားချိန် နီးနေလို့ ဆိုပြီး သူ့ဆိုင်နားက မွတ်စတာဖာကြီးဆိုင်မှာ ဒံပေါက်တောင် ကပ်လိုက်သေးတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးလေးအဖို့ ငွေခြောက်ရာငါးဆယ်ပဲ ရှိဖို့ လိုတော့တယ်။ ကျောင်းမှာ ရှိတဲ့ ဝတ္ထု၊ ဘုရားပွဲကြီးအတွက် အားလုံး လှူကြတန်းကြမယ့် ငွေအားလုံး တွက်လိုက်တော့ နှစ်ရာငါးဆယ်သာသာပဲ ရှိတယ်။ သူ့ဆရာ ဘုန်းကြီးကြီးတွေနဲ့ တိုင်ပင်တော့လည်း ဒီကိစ္စက သူတို့ တတ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စမှ မဟုတ်ဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဖြစ်များ ဖြစ်ချင်တော့ ကံစပ်တယ်ပဲ ခေါ်မလား၊ ပစ္စည်းစပ်တယ်ပဲ ခေါ်မလား မသိဘူး။ သီတင်းကျွတ်လမှာ ဖွင့်တဲ့ အောင်ဘာလေမှာ ထောင်ကဲကြီး ဦးအကွေးက နှစ်သောင်းဆု ပေါက်တယ်။ ဒီတင် အကုန် အဆင်ချောသွားတော့တာပဲ။

ဒီလိုနဲ့ ထောင်ကဲကြီး ဦးအကွေးလည်း မီးစက်ဒကာ ဖြစ်သွားတယ် ။ ဒီလိုဆိုပြန်တော့လည်း ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ ဘုရားပွဲအတွက် ရန်ပုံငွေက နှစ်ရာငါးဆယ်သာသာ၊ သုံးရာလောက် ပိုနေပြန်တယ်။ ဘုန်းကြီး

လေး ဦးအဂ္ဂကတော့ ဒီနှစ် ဘုရားပွဲကြီးကို အဆင့်မြင့်မြင့် လုပ်မယ်လို့ စိတ်ကူးရှိတော့ ခါတိုင်းလို ဘုရားပွဲဖွင့်တဲ့ မနက်၊ ဒီအနီးအနားက ကိုယ် တော်တွေကို ဆွမ်းကပ်၊ အရပ်ကလူတွေကို ထမင်းကျွေးရာမှာ ကြက် သားဆီပြန်နဲ့ ငရုတ်သီးထောင်း မကျွေးတော့ဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ် ။ အရပ်က လူတွေ ချက်ပြုတ်ရနဲ့ တာဝန်မများကြရအောင်ပေါ့။ ဒီ တော့ မြို့က မွတ်စတာဖာကြီးကို ဒံပေါက်ချက်ခိုင်းပြီး ကိုယ်တော်တွေ ကို ဒံပေါက်ကပ်၊ အရပ်က လူတွေကို တစ်အိမ်ဒံပေါက် နှစ်ထုပ်တန်သ ည် အပို့ခိုင်းမယ်။ ဒီအစီအစဉ်၊ ဒီစိတ်ကူးကလည်း တကယ်တော့ ကော င်းတာပဲ။

ဘုရားပွဲနေ့မှာ တော့ ဘုန်းကြီးရဲ့ စိတ်ကူးတွေ အကုန် အကောင်အ ထည်ပေါ်တယ်။ ဒံပေါက် မစားဖူးတဲ့ သူလည်း ဒံပေါက် စားဖူးသွားကြ တယ်။ ဘုရားပွဲလုပ်တိုင်း ချက်ပြုတ်နေကျ အဖွဲ့သူ အဖွဲ့သားတွေသာ လုပ်နေကျအတိုင်း လုပ်စရာ မရှိတော့လို့ ဘာလုပ်ကြရမှန်းမသိ ဖြစ်နေကြတယ်။ ညဘက် ရောက်တော့လည်း ဘုရားပွဲလုပ်တဲ့ ဝင်းကြီး က မီးထိန်ထိန်သာကိုး။ စောစောပိုင်းတော့ မီးထိန်ထိန်သာတာကိုပဲ အ ထူးအဆန်းဖြစ် လာကြည့်ရင်း ပွဲဈေးလျှောက်တဲ့ သူတွေ ရှိတယ်။ မိုးချု ဝ်ပိုင်းမှာ လူမရှိတော့ဘူး။ ခဲလံကျည်တောက်သည် တွေ မရောင်းရဘူး။ မီးလင်းလင်းကြီး အောက်မှာ ဆိုတော့ ကာလသားတွေလည်း မရိုက်ရဲကြဘူး။ အပျိုတွေလည်း ဖင်အဆိတ်မခံကြရဘူး။ မြို့က ပွဲကြပ် ဖို့ လာတဲ့ ပုလိပ်သားကလေး နှစ်ယောက်လည်း ဘုရားပွဲမှာ ဘာမှ ထွေ လီကာလီ မဖြစ်တော့ စောစော ပြန်သွားကြတယ်။ အရင်ကဆို တစ်ည လုံးလိုလို ရေတိမ်ကန် ဘုရားကြီးကျောင်း အောက်ထပ်မှာ အရပ်ထဲက လူကြီးတွေ အလှည့်ကျ ပွဲကြပ်ရင်း၊ ရေနွေးသောက်ရင်း တဟားဟားနဲ့ နေကြတာ။ ခုတော့ တိတ်လို့ ။ မီးကြီး ထိန်ထိန်လင်းနေတော့ ဘာမှ

အကြောင်းကြီးငယ် ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး လို့ တွက်ပြီး ကိုယ့်အိမ်ကိုယ် ပြန် အိပ်ကြတာပေါ့။

ဘုန်းကြီးလေး ဦးအဂ္ဂ တစ်ပါးပဲ ကျောင်းအထက်ထပ်ကနေ ပွဲခင်း ကို လှမ်းလှမ်းကြည့် နေတယ်။ လမိုက်ညမှာ ထိန်ထိန်လင်းနေတဲ့ ပွဲခင်း ကြီး။ ဒီတော့လည်း ဦးလှမောင်ကြီး ပြောလေ့ရှိတဲ့ ရေတိမ်ကန် ဘုရားပွဲ ဟာ လမိုက်ညမှာ လုပ်တာ အကြောင်းရှိပါတယ်ဘုရား ဆိုတဲ့ စကားကို ဘုန်းကြီးလေး နားထဲမှာ ကြားလို့ သာ နေတော့တယ်။ ဘုရားပွဲကြီးပြီး လို့ တစ်ပတ်လောက်ကြာတော့ ဘုန်းကြီးလေးလည်း ဆရာတော်ကြီးနဲ့ တိုက်အုပ်ကို သွားတွေ့ပြီး အတော်ကြာကြာ စကားပြောတယ်။ အဆုံးမှာ တော့ ကိုယ်တော်လေးလည်း ခွင့်ပန်ပြီး မြို့ကို ပြန်ကြွသွား တော့တယ်။ ဘာတွေ အသေးစိတ် ပြောကြမှန်းတော့ မသိဘူး။ ခပ်လှမ်း လှမ်းက ကြားလိုက်ရတဲ့ ကျောင်းသား တစ်ယောက် အပြောကတော့ ဘုန်းကြီးလေး ထပြီး ကြွခါနီးမှာ 'စေတနာသာ အဓိကပါ မောင်အဂ္ဂ၊ စေ တနာသာ အဓိကပါ' လို့ ဆရာတော်ကြီးက ပြောသံ ကြားလိုက်ရတယ် ဆိုတာပဲ။

ခုတော့ ရေတိမ်ကန်ကျောင်းမှာ မီးစက်ကြီးတစ်လုံး အဖတ်တင် ကျ န်ခဲ့တယ်။ ဘုန်းကြီးလေးက ဘုရားပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေး အစည်းအဝေး မှ တ်တမ်းတွေကို သူ ကျိန်းတဲ့ အနားက စာအုပ်စင်ပေါ်မှာ ပဲ ထားခဲ့တယ် ။ ဒီတော့လည်း နောက်ပိုင်းမှာ များ ရေတိမ်ကန် ကျောင်းလာထိုင်တဲ့ ကို ယ်တော်လေးတွေ ဘုရားပွဲ လုပ်မယ်ဆိုရင် အဲဒီမှတ်တမ်းတွေက အ တော့်ကို အထောက်အကူ ပေးလိမ့်မယ် ထင်တယ်။